

Η Ουσία της Κρίσης: μια καλοκαιρινή σύνοψη

Μέρες καλοκαιριού, ώρα για απλές κουβέντες που να ταιριάζουν με το Αυγουστιάτικο φως. Ας ξαναδούμε λοιπόν την Ευρωπαϊκή Κρίση λίγο πιο αποστασιοποιημένα. Ας ξεχάσουμε για λίγο τους λιμοκονδόρους, τους απατεώνες, τους τραπεζίτες, τους τροϊκανούς, κι ας εστιάσουμε στην ουσία.

Η Εποχή του Ευρώ χωρίζεται σε δύο περιόδους: την πΚ (προ Κρίσεως) και την μΚ (μετά Κρίσεως). Στην πΚ περίοδο, πλεονάζον χρήμα από, κυρίως, τις Γερμανικές τράπεζες έρρεε, με χαμηλά επιτόκια, προς τις τράπεζες των φτωχότερων και ελλειμματικών περιοχών (Μεσογειακές χώρες συν Ιρλανδία). Οι έχοντες πλεονάζοντα κεφάλαια αντιμετώπιζαν δυσκολίες στην εξεύρεση επικερδών τοποθετήσεων και, έτσι, τα δάνειζαν στους πεινασμένους για κεφάλαια που ήταν διατεθειμένοι να πληρώνουν μεγαλύτερα επιτόκια (τα οποία, βέβαια, ήταν πολύ χαμηλότερα για αυτούς από εκείνα που είχαν συνηθίσει στην προ ευρώ εποχή).

Σήμερα, στην μΚ εποχή, οι γερμανοί τραπεζίτες πασχίζουν να αντιστρέψουν την ροή κεφαλαίων με σκοπό να πάρουν «πίσω» τόσο τα κεφάλαια που έδωσαν όσο τους τόκους που είχαν θεωρήσει δεδομένους πΚ. Ως απόρροια αυτής της προσπάθειας, η Περιφέρεια έχει «στεγνώσει» από κεφάλαια. Όχι μόνο επειδή έκλεισε η στρόφιγγα από τον Βορρά (καθώς οι γερμανικές τράπεζες σταμάτησαν να παρέχουν νέα δάνεια) αλλά βασικά επειδή η προσπάθεια μαζικού «επαναπατρισμού» των «βόρειων» κεφαλαίων οδηγεί τόσο τις τράπεζες όσο και τα κράτη της Περιφέρειας στην πτώχευση – με αποτέλεσμα ακόμα και οι «γηγγενείς» κεφαλαιούχοι της Περιφέρειας να στέλνουν τα κεφάλαιά τους στον «Βορρά» εντείνοντας έτσι την ασφυξία της Περιφέρειας και καθιστώντας πιο δύσκολη την προσπάθεια των γερμανών τραπεζιτών.

Σε αυτό το κλίμα, είναι *αδύνατον* για τους γερμανούς τραπεζίτες να «επαναπατρίσουν» τα κεφάλαιά τους. Γιατί; Ακόμα κι όταν κάποιοι ιδιώτες, ή ένα κράτος, δύνανται να αποπληρώσουν τα πΚ γερμανικά δάνεια που χρωστούν, το σύνολο των ιδιωτών και των κρατών της Περιφέρειας αδυνατούν να το κάνουν. Γιατί; Επειδή τα χρήματα που δανείστηκαν έχουν «αποκρυσταλλωθεί» σε ιρλανδικά κτήρια γραφείων και σε ισπανικές πολυκατοικίες που είναι αδύνατον, μΚ, να πωληθούν σε τιμές ικανές να αποπληρώσουν τα δάνεια με τα οποία χτίστηκαν.

Ένας τρόπος να αποπληρωθούν τα δάνεια που δόθηκαν για αυτά τα κτίσματα είναι να επέλθει η «ανάπτυξη», να αυξηθούν τα εισοδήματα, να ανέβουν οι τιμές των ακινήτων, να πουληθούν, κι έτσι να αποπληρωθούν τα δάνεια. Βέβαια, στην Ευρώπη σήμερα συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο: Στην πρεμούρα τους, και μες τον πανικό τους, να «επαναπατρίσουν» όσα πιο πολλά από τα κεφάλαιά τους γίνεται, στον συντομότερο δυνατό χρόνο, οι γερμανοί τραπεζίτες καταφέρνουν να ελαχιστοποιήσουν τις πιθανότητες να τα καταφέρουν καθώς οδηγούν τις περιφερειακές αγορές ακινήτων και εργασίας στον βάλτο της Ύφεσης.

Πάνω στον πανικό, σκαρφίζονται έναν άλλο τρόπο να πάρουν τα λεφτά τους πίσω: Βάζουν τον γερμανό φορολογούμενο να τους τα δώσει! Πως; Πιέζουν την γερμανική κυβέρνηση να δανείσει τις κυβερνήσεις της Περιφέρειας, από τους φόρους των γερμανών φορολογουμένων, τα ποσά που έχουν λαμβάνειν. Ξέρουν καλά ότι τα χρήματα αυτά οι γερμανοί φορολογούμενοι δεν θα τα ξαναδούν ποτέ, καθώς ο όρος για τον δανεισμό των κρατών της Περιφέρειας είναι η βάνουση λιτότητα που θα επιταχύνει κι άλλο την απαξίωση των ακινήτων στα οποία «επενδύθηκαν» τα γερμανικά τραπεζικά κεφάλαια. Τότε, θα με ρωτήσετε, γιατί επιβάλλει η γερμανική κυβέρνηση την αυστηρή λιτότητα στην Περιφέρεια, όταν κάτι τέτοιο εγγυάται ότι ο γερμανός φορολογούμενος θα δει τα Μνημονιακά δάνειά του να κουρεύονται; Η θλιβερή απάντηση είναι: Επειδή ο *μόνος* τρόπος να πείσει την Βουλή της η κα Μέρκελ να δανειοδοτήσει την Περιφέρεια είναι: (α) να αποκρύψει ότι στόχος των δανείων είναι να περάσουν τα χρήματα αυτά, έμμεσα, στις γερμανικές τράπεζες, και (β) να εγγυηθεί στους ψηφοφόρους ότι οι δανειζόμενοι λαοί της Περιφέρειας θα πρέπει να πληρώσουν τα δάνεια αυτά με «δάκρυα και αίμα» (βλ. λιτότητα, επισκέψεις τρόικα κλπ).

Το τελικό αποτέλεσμα αυτών των Μνημονιακών παιγνίων (που βασίζονται στα τεράστια δάνεια στην Περιφέρεια από το EFSF και την EKT, καθώς και το σύστημα Target 2 που δημιουργεί χρέη των Κεντρικών Τραπεζών της Περιφέρειας προς την Κεντρική Τράπεζα της Γερμανίας) δεν είναι τόσο τα νέα χρέη της Περιφέρειας προς την Γερμανία αλλά, κι αυτή είναι η ουσία, *η μεταφορά ιδιωτικών τραπεζικών ζημιών προς τον δημόσιο τομέα της Ευρώπης*. Κάποια στιγμή, βέβαια, ο γερμανός φορολογούμενος λέει «ως εδώ». Και τότε η όλη πλεκτάνη καταρρέει. Και επειδή η πολιτική ηγεσία, Γερμανίας και Περιφέρειας, δεν τολμά να ομολογήσει στον γερμανό φορολογούμενο τι συνέβη, προτιμώντας να αφήσει το όλον ευρω-οικοδόμημα να διαλυθεί, επέρχεται η Κατάρρευση.

Εδώ που φτάσαμε, το ευρω-σύστημα μπορεί να σωθεί μόνο αν βρεθεί τρόπος να σπάσει αυτός ο φαύλος κύκλος. Τρόποι υπάρχουν. Π.χ. ο απλούστερος θα ήταν η EKT να τυπώσει μερικά τρισεκατομμύρια και, αντί να τα δώσει στις τράπεζες (όπως το έκανε πέρσι τον Δεκέμβρη, τότε που τους έδωσε 1 τρις) ή στα κράτη, να τα δώσει σε κάθε φορολογούμενη οικογένεια της ευρωζώνης υπό έναν μόνο όρο: όσοι έχουν χρέη σε εφορία ή τράπεζες να τα αποπληρώσουν. Οι υπόλοιποι, να μπορούν να τα κάνουν ότι θέλουν. Προσέξτε ότι μια τέτοια κίνηση (α) δεν διακρίνει μεταξύ Γερμανών και Ελλήνων (καθώς όλοι λαμβάνουν το ίδιο ποσό), (β) δεν αποτελεί διάσωση μιας χώρας από μια άλλη (καθώς όλες οι χώρες λαμβάνουν χρήματα ανάλογα με τον πληθυσμό τους), (γ) βοηθά στην δραστική μείωση του συνολικού χρέους, (δ) δεν έχει καμία πληθωριστική επίδραση (σε μια περίοδο καθαρά υφεσιακή), και (ε) δεν απαιτεί καμία νέα Συνθήκη σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η πολιτική αυτή δεν είναι η μόνη που θα σταμάταγε την Κρίση. Αποτελεί απλά ένα παράδειγμα του πόσο ανόητη είναι η συνέχισή της. Δείχνει όμως και κάτι ακόμα: Πόσο βαθειά έχουν χαράξει στο μυαλό μας την ιδέα ότι η παροχή

δισεκατομμυρίων στους πτωχευμένους (από την ανοησία τους) τραπεζίτες θεωρείται σχεδόν “φυσική” ενώ η παροχή ρευστότητας στους φορολογούμενους θεωρείται “αιρετική”, “ανατρεπτική” και “τραβηγμένη από τα μαλλιά” ιδέα. Εν τέλει, όπως έλεγε κι ο Condorcet, το μυστικό της καταπίεσης των πολλών από τους λίγους βρίσκεται στο μυαλό των πολλών, και στην αδυναμία τους να οραματιστούν έναν κόσμο που η καταπίεσή τους εξαλήφθηκε.